

Univerzitet u Sarajevu
Izvještaj o međunarodnoj saradnji
Period 01.01.2024. – 31.12.2024.

Uvod

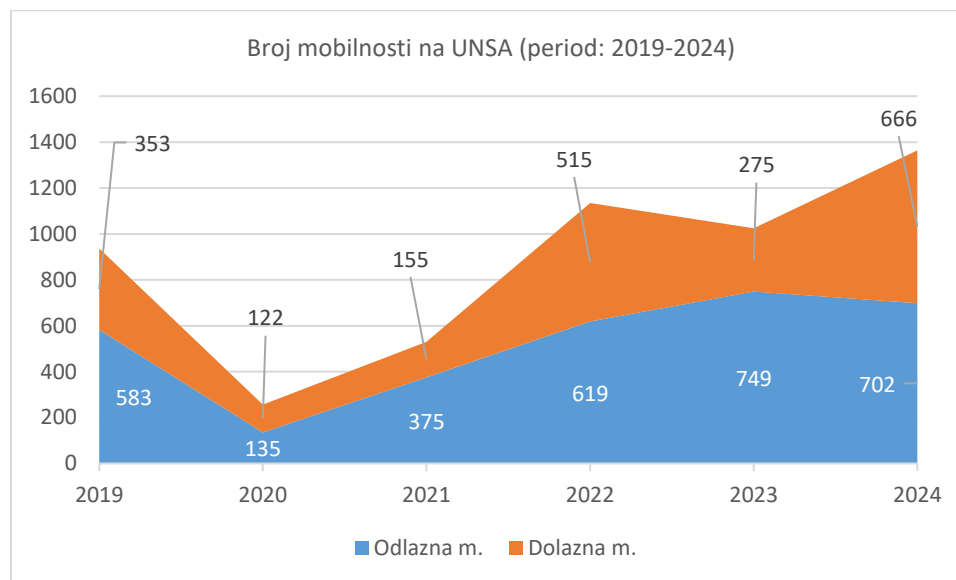
Međunarodna saradnja predstavlja strateški proces povezivanja i interakcije između univerziteta i akademskih institucija širom svijeta s ciljem unapređenja obrazovanja, istraživanja i kulturne razmjene. Ona uključuje različite oblike partnerstava i aktivnosti koje imaju za cilj povećanje globalne vidljivosti univerziteta, poboljšanje kvaliteta obrazovanja i istraživanja, te pružanje prilika studentima, nastavnicima i osoblju za međunarodnu mobilnost i saradnju. Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu (dalje u tekstu: Služba) na čelu sa prorektorom za međunarodnu saradnju, u okviru i u skladu sa opštim Planom i programom rada Univerziteta za mandatni period Rektora 2024.-2028. godine, kao i ostalim strateškim dokumenatima na nivou Univerziteta, Kantona i države, te u saradnji sa prodekanima, koordinatorima i saradnicima za međunarodnu saradnju na članicama UNSA planira i omogućava implementaciju procesa internacionalizacije, gdje se naš Univerzitet prepoznaje kao atraktivni i punopravni partner u mnogim međunarodnim programskim i projektnim pozivima.

Međunarodna mobilnost UNSA

Međunarodna mobilnost studenata i osoblja odnosi se na strukturane procese i programe koji omogućavaju studentima, nastavnicima i nenastavnom/administrativnom osoblju visokoškolskih institucija da studiraju, predaju ili obučavaju se na univerzitetima i institucijama u inostranstvu tokom određenog vremenskog perioda. Radi nepostojanja nacionalnih programa iz kojih bi se mogle finansirati mobilnosti i stipendije, fokus je da se djeluje uglavnom prema programskoj strukturi koje su finansirane iz evropskih i/ili međunarodnih fondova.

U toku 2024. godine evidentirano je ukupno **1.368** mobilnosti, od čega:

- **666 dolaznih mobilnosti** (iz inostranstva na Univerzitet u Sarajevu),
- **702 odlaznih mobilnosti** (sa Univerziteta u Sarajevu prema inostranstvu).

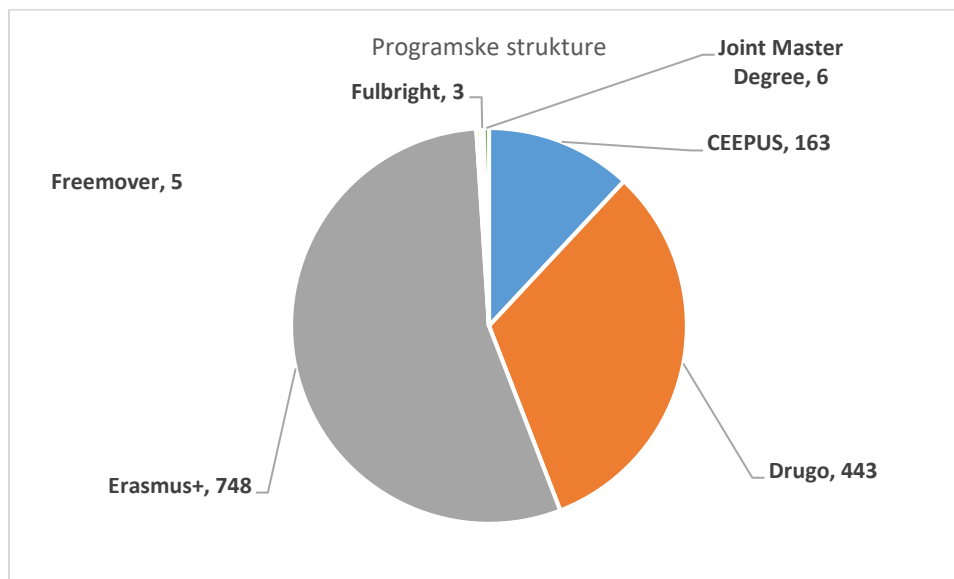

U poređenju s prethodnim godinama, evidentan je značajan napredak kako u broju odlaznih mobilnosti, tako i u dolascima na naš univerzitet. Ovaj uspjeh prepoznaje napore Službe za međunarodnu saradnju, prodekana, koordinatora i saradnika za međunarodnu saradnju s članica našeg univerziteta u promociji mobilnosti i međunarodne saradnje. Posebno je značajno što je Univerzitet u Sarajevu uspio da povрати broj mobilnosti na nivoe prije pandemije koronavirusa, koja je imala ogroman uticaj i skoro u potpunosti zaustavila međunarodne aktivnosti između visokoobrazovnih institucija. Ovo postignuće pokazuje predanost univerziteta ka unapređenju međunarodne saradnje i mobilnosti.

Prema statusu učesnika, tokom 2024. godine mobilnost su činili sljedeći učesnici:

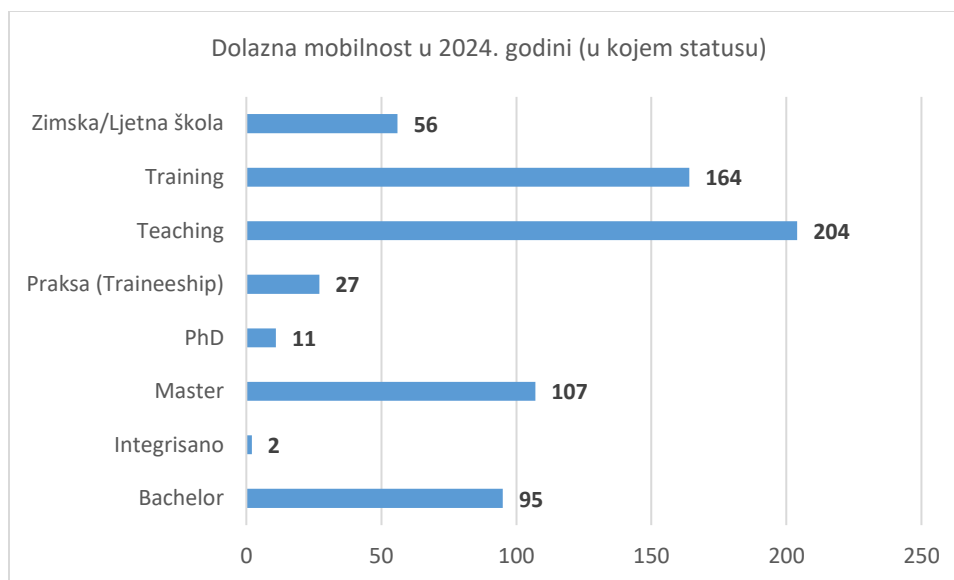
Mobilnost	Dolazna mobilnost	Odlazna mobilnost
Studenti	282	330
Nastavno osoblje	307	328
Nenastavno osoblje	77	44
Ukupno	666	702

Kad su u pitanju programske strukture i načini boravka na našem, kao i na inostranim institucijama, u tabeli je dat detaljan prikaz koji svjedoči i daljnoj popularnosti Erasmus+ programa. Pod opcijom „drugo“ navedene su različite zimske i ljetne škole, projekti, istraživanja, prakse i takmičenja.

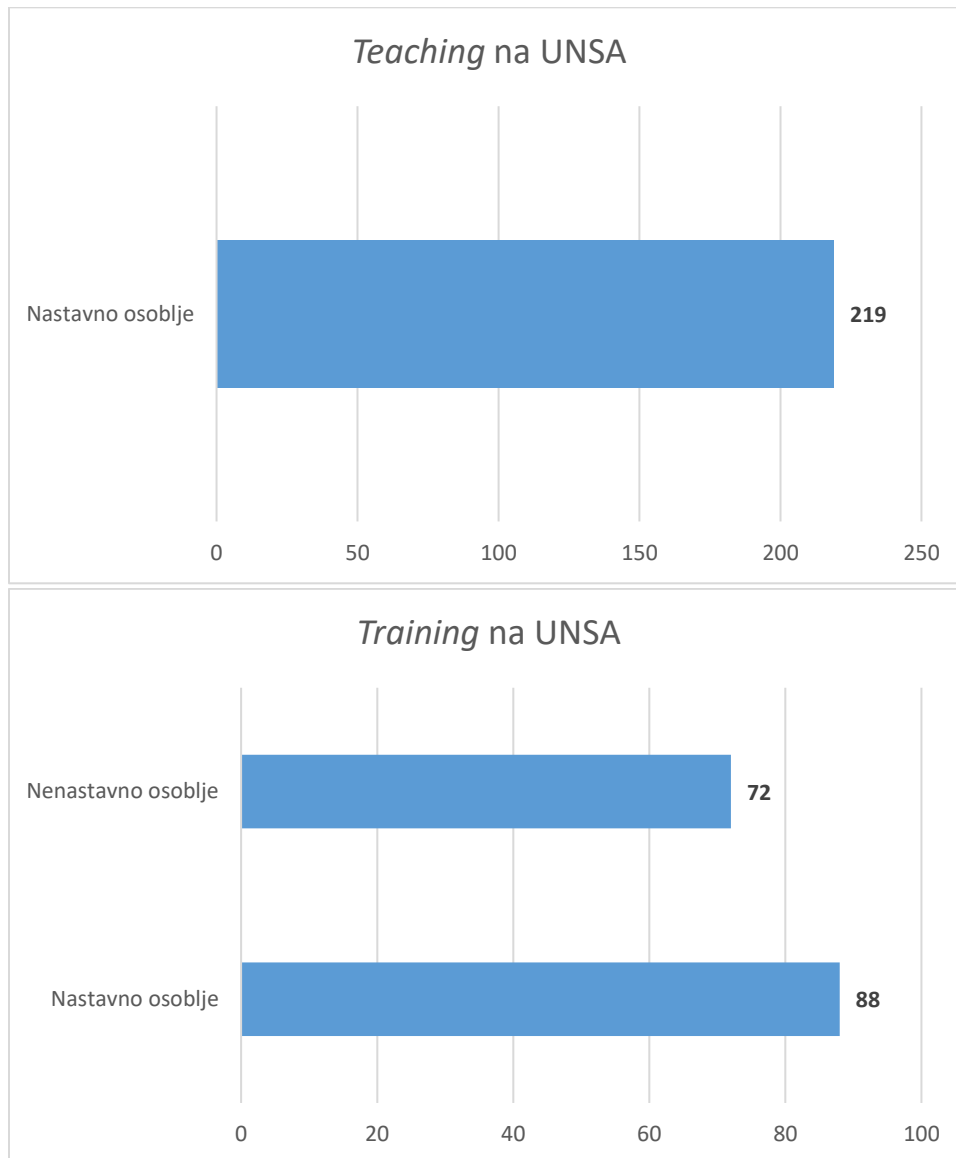
Dolazna mobilnost

Univerzitet u Sarajevu je u toku 2024. godine bio domaćin za **666** inostranih studenata i osoblja, od čega **282** studenata, **307** nastavnog osoblja koje je došlo u svrhu držanja predavanja na Univerzitetu u Sarajevu, te **77** članova nenastavnog osoblja u svrhu studijskog i/ili profesionalnog usavršavanja. U tabeli je prikazan statistički prikaz statusa dolaznih mobilnosti:

Bitno je napomenuti da mobilnosti mogu biti kraće (tzv. *short-term*) i traju najčešće do 3 mjeseca (u to ulaze kraće mobilnosti poput učešća u zimskim i ljetnim školama, doktorske posjete i istraživanja, prakse, kao i *teaching* i *training*) i duže mobilnosti (tzv. *long-term*) u koju spadaju najčešće jednosemestralni i dvosemestralne studijske mobilnosti i uključuju studente koji su došli na razmjenu u cilju praćenja nastave, polaganja ispita i/ili istraživanja za završni rad. Na osnovu definisanog, najveći broj studenata je boravio u tzv. *long-term* mobilnosti (204) u odnosu na kraće (78). Naravno, ovi podaci govore i o ponudi sadržaja i programa (internacionalizacija-kod-kuće) za *short-term* mobilnosti našeg univerziteta (istraživanja, prakse, zimske i ljetne škole, te ostale aktivnosti u kojima možemo učestvovati, kao i one u kojima smo ograničeni – npr. BIP projekti). Mogućnost obavljanja prakse, koja je rasprostranjena i veoma aktivna širom Evrope, kod nas je još ograničena i ukoliko se ne radi o praksi u sklopu nastavnog programa specifičnih studijskih programa kao i rada u administrativnim uredima (primjer Službe za međunarodnu saradnju koja svake godine prima po nekoliko studenata na praksi), inostrani studenti nisu u mogućnosti pronaći ovakav sadržaj na našem univerzitetu, čime bi brojevi bili dosta veći. Na ovom sadržaju naš univerzitet treba više strateški raditi.

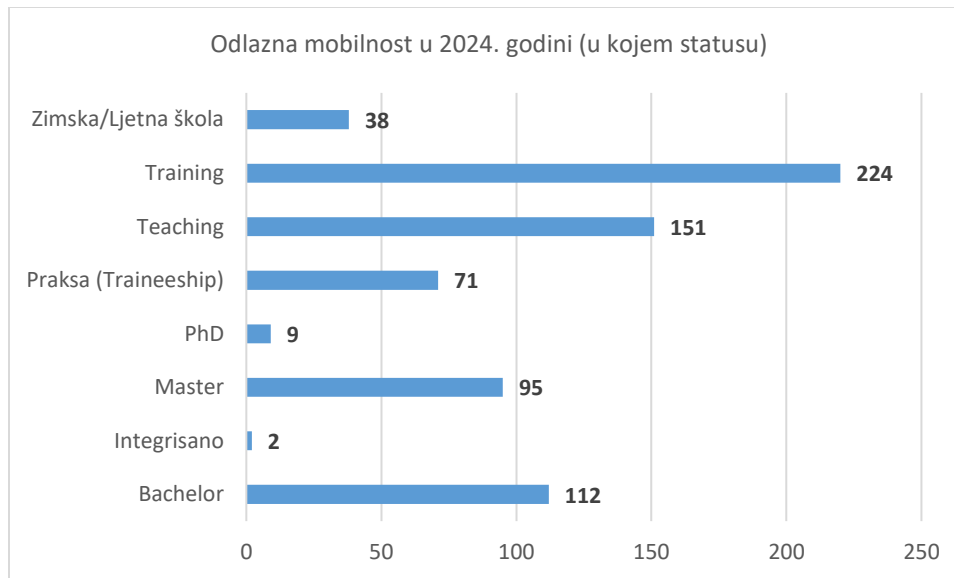
Univerzitet u Sarajevu je ugostio ukupno **368** članova univerzitetskog osoblja. Kada je u pitanju osoblje, oni mogu doći na dvije vrste mobilnosti: ***teaching*** – koje može obavljati samo nastavno osoblje i ***training*** – iako prioritarno namjenjena nenastavnom osoblju, može je koristiti i nastavno osoblje. S tim u vezi, iako smo ugostili **307** inostranih članova nastavnog osoblja, njih **219** je došlo na mobilnost *teaching*, dok je njih **88** odabralo opciju *training*. Tokom održavanja jedanaestog i dvanaestog *staff weeka* u organizaciji Službe za međunarodnu saradnju, naš univerzitet je bio domaćin za njih ukupno **70** članova nastavnog i nenastavnog osoblja koji su uzeli aktivno učešće u programu našeg događaja. Bitno je naglasiti da je naš univerzitet obogatio ponudu ponudivši još tri međunarodne sedmice koje su obogatile sadržaj međunarodne saradnje i ponude za inostranu dolaznu *training*, ali i *teaching* mobilnost (detaljnije pod *Staff weeks*).

Kad je u pitanju zemlja porijekla, naš univerzitet su posjetili predstavnici 47 zemalja (39 iz Evrope i 8 zemalja izvan Evrope: Australija, Azerbejdžan, Jordan, Kanada, Libanon, Maroko, Sjedinjene američke države i Tunis). Najviše posjeta smo imali iz Njemačke (77), Francuske (75), zatim Hrvatske (62), Italije (46) i Srbije (38).

Odlazna mobilnost

Univerzitet u Sarajevu je u toku 2024. godine u okviru svoj međunarodnih aktivnosti evidentirao **702** odlaznih mobilnosti prema inostranim partnerskim institucijama. Od toga, **330** je bilo studenata, **328** nastavnog osoblja i **44** nenastavnog osoblja u svrhu studijskog i/ili profesionalnog usavršavanja. U tabeli je prikazan statistički prikaz statusa odlaznih mobilnosti:

Kao i kod dolaznih mobilnosti, sličan je prikaz trajanja boravka u inostranstvu, s tim da je broj short-term mobilnosti kod studenata veći nego kod dolaznih (209 *long-term* i 121 *short-term* mobilnosti u odnosu na 78 *short-term* dolaznih studenata), što govori o bogatijem programu i sadržaju za naše studente na inostranim partnerskim institucijama. Ipak, primjetno je da studenti UNSA još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri prepoznali niti iskoristili mogućnosti za odlazak na stručnu praksu ili intenzivnije učešće u kraćim mobilnostima. U prilog ne ide to što su mnoge aktivnosti (posebno kroz najpopularniji program Erasmus+) još uvijek ograničene za našu zemlju. Ipak, mnogi evropski partneri su ponudili mogućnost učešća u BIP programima, te se očekuje veći interes i povećanje mobilnosti u narednoj godini.

Nastavno osoblje Univerziteta u Sarajevu je išlo na 275 mobilnosti *teaching* i 53 mobilnosti *training*. Nenastavno osoblje je koristilo samo opciju training i taj broj je 44. Služba aktivno radi na promociji međunarodne mobilnosti među nenastavnim osoblje i u pregovorima je sa partnerskim institucijama oko kreiranja sadržaja za administrativno osoblje koje nije uvijek zastupljeno u ponudama „međunarodnih sedmica“ (gdje je tema uglavnom internacionalizacija, promocija Erasmusa i diskusije na tu temu).

Kad je u pitanju zemlja porijekla, naši studenti i osoblje su posjetili 40 zemalja. Najviše mobilnosti je bilo u Sloveniji (112), Njemačka (86), Španija (83), Francuska (49) i Italija (42).

Promocija i implementacija mogućnosti međunarodne mobilnosti

Služba za međunarodnu saradnju, zajedno sa prodekanima, koordinatorima i saradnicima za međunarodnu saradnju na članicama UNSA su posvećeni aktivnostima pružanja podrške implementaciji međunarodne mobilnosti (u oba smjera) što podrazumjeva:

- **Otvaranje konkursa, nominacije i komunikacija s partnerima:** U skladu s pravilima različitih programskih struktura i iskazanim potrebama koje se moraju ispuniti prije

implementacije mobilnosti, Služba pravovremeno otvara konkurse za mobilnost, osiguravajući transparentnost i pristupačnost za sve zainteresovane korisnike. Tokom 2024. godine objavljeno je ukupno **218 Erasmus+ KA171 konkursa** na oficijelnim web stranicama našeg univerziteta (od čega 86 konkursa na univerzitetskom nivou koje administrira naša Služba, te 132 na nivou članica UNSA: Filozofski fakultet 29, Fakultet političkih nauka 24, Akademija likovnih umjetnosti 16, Muzička akademija 16, Ekonomski fakultet 10, Elektrotehnički fakultet 10, Mašinski fakultet 7, Pravni fakultet 6, Arhitektonski fakultet 4, Veterinarski fakultet 3, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja 2, Fakultet za saobraćaj i komunikacije 2, Šumarski fakultet 1, Katoličko-bogoslovni fakultet 1 i Akademija scenskih umjetnosti 1). Konkursi i procedure administriranja mobilnosti na nivou članica UNSA organizovani su i od strane prodekana, koordinatora i saradnika za međunarodnu saradnju i dosta specificirani s obzirom da su ti sporazumi uglavnom fokusirani na određeno studijsko polje.

- **Mobilnost nenastavnog/administrativnog osoblja:** Posebna pažnja posvećena je mobilnosti nenastavnog osoblja. Kroz učešće u treninzima, radionicama i razmjenama, nenastavno osoblje razvija svoje vještine i usvaja najbolje prakse iz međunarodnih institucija, čime doprinosi unapređenju rada i efikasnijem pružanju usluga. Služba objavljuje konkurse i usmjerava „training“ mobilnosti na nenastavno osoblje, s obzirom da osoblje koje je prošlo kroz međunarodnu mobilnost može adekvatno i kvalitetno pružiti podršku onim kolagama i kolegicama (kao i studentima) koji se prijavljuju prvi put. Primjeri organizovanih aktivnosti iz 2024. godine uključuju:
  - *Staff week*-ove za internacionalizaciju (Univerzitet u Poitiersu, Francuska; Palacky Univerzitet, Češka Republika, Univerzitet u Barseloni, Španija),
  - Učenje stranih jezika (španski jezik na Univerzitetu u Valjadolidu i Katoličkom Univerzitetu u Valensiji, Španija),
  - *Staff week* za bibliotekarstvo (Univerzitet u Granadi, Španija),
  - Ljetne škole za nastavno i nenastavno osoblje (Radboud Univerzitet, Nizozemska),
  - Zeleni pokret i digitalizacija (Katolički Univerzitet u Lilleu).

Ovu praksu Služba će nastaviti i u narednoj godini. U saradnji s partnerskim institucijama, aktivno tražimo odgovarajuće treninge i seminare za nenastavno i administrativno osoblje kako bi se bolje upoznalo s procesom mobilnosti, otklonile eventualne nedoumice i prevazišli stereotipi. Budući da je riječ o osoblju koje je na određeni način uključeno u sprovođenje mobilnosti na našem univerzitetu, ovakva obuka im omogućava da efikasnije doprinesu njenom kvalitetu i pruže dodatnu podršku učesnicima.

- **Osiguranje praćenja kvaliteta mobilnosti:** Služba provodi redovnu evaluaciju mobilnosti putem online anketa i fokus grupa, koje pružaju vrijedne povratne informacije učesnika. Ove informacije koriste se za identifikaciju izazova i unapređenje kvaliteta mobilnosti. Kreirane su online ankete za dolazne, kao i odlazne studente i osoblje. Posebne radionice implementirane u okviru Staff Week-a (npr. *Erasmus Gone Wrong*, *Mental*

Health) omogućile su rješavanje problema i pružile inpute za strategije uspješne međunarodne saradnje.

- **Podrška studentima i osoblju tokom mobilnosti:** Služba pruža sveobuhvatnu podršku studentima i osoblju prije, tokom i nakon mobilnosti, uključujući: informisanje o procedurama, pomoć pri pripremi dokumenata, savjete za prilagođavanje, kontinuiranu komunikaciju. U 2024. godini organizovane su promotivne i orijentacione sesije za Erasmus+ program, kao i događaji poput *Staff Week*-a i Sajma stipendija, koji povezuju učesnike s predstavnicima partnerskih institucija. Služba je takođe aktivno radila na rješavanju problema s isplatama stipendija, gdje su studenti na razmjenu čekali do dva mjeseca na prvu tranšu granta, a što je uključivalo i komunikaciju sa ambasadama naše i zemlje domaćina.
- **Ažuriranje vodiča o mobilnosti:** Služba je kreirala i redovno ažurirala *Vodič za studente i osoblje kojem je odobrena mobilnost*. Vodič sadrži informacije o procedurama, pravima i obavezama učesnika, a dostupan je svim učesnicima putem emaila i web stranica univerziteta. Ovaj vodič služi kao ključni resurs za sve koji se pripremaju za međunarodno iskustvo.

Programske strukture

Programske strukture u okviru visokoobrazovnih institucija, poput UNSA, odnose se na različite oblike organizovanih inicijativa, programa i projekata koji podržavaju međunarodnu saradnju, mobilnost, istraživanje i unapređenje studijskih programa. Radi nepostojanja nacionalnih programa koji bi omogućili mobilnost i dobivanje stipendija, fokus će i dalje biti djelovanje uglavnom prema programskim strukturama koje su finansirane iz evropskih i/ili međunarodnih fondova.

Erasmus+

Tokom 2024. godine, Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu uspješno je realizovala niz aktivnosti usmjerenih na promociju, implementaciju i unapređenje međunarodne saradnje kroz Erasmus+ programe i druge inicijative. Univerzitet u Sarajevu ostvaruje saradnju kroz potpisanih **214** Erasmus+ KA171 sporazuma, od čega 86 na univerzitetskom nivou i 128 na nivou članica UNSA¹.

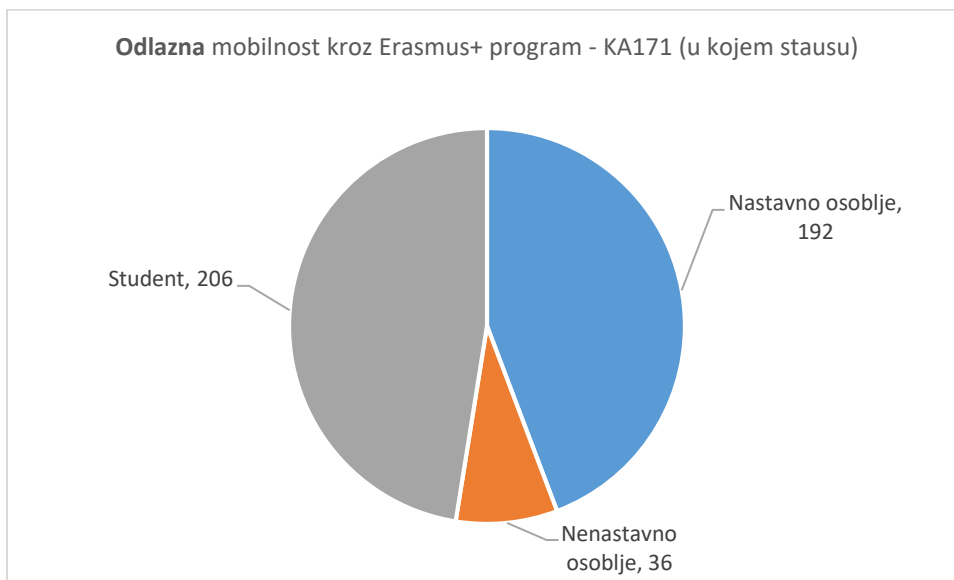
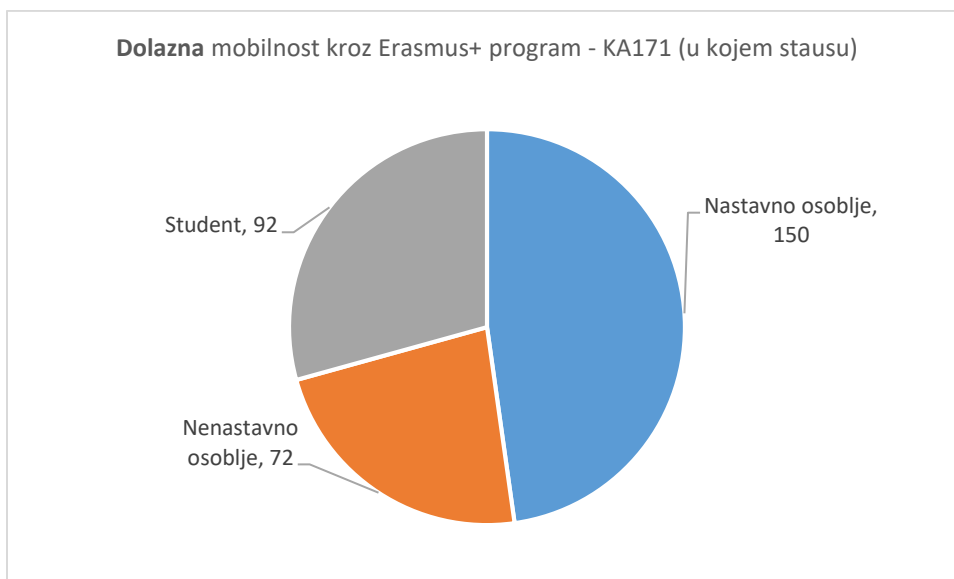
Najveći broj mobilnosti (**748**) na našem univerzitetu je bio kroz Erasmus+ program (KA171). Od toga dolaznih 314 i odlaznih 434. U tabelama je prikazan u kojem statusu mobilnosti su učestvovali.

---

¹ Lista Erasmus+ KA171 je dostupna na <https://www.unsa.ba/istrazivanje-i-saradnja/medunarodna-saradnja/erasmus-plus/erasmus-ka171-partneri>

Erasmus+	Dolazna mobilnost	Odlazna mobilnost
Student	92	206
Nastavno osoblje	150	192
Nenastavno osoblje	72	36
Ukupno	314	434

Kroz prikaz u tabelama možemo zaključiti da je omjer odlaznih studenata veći u odnosu na dolazne. Ova razlika proizlazi iz šire i raznovrsnije ponude predmeta na engleskom jeziku na inostranim univerzitetima. Naš univerzitet treba strateški raditi na proširenju ponude predmeta na engleskom jeziku kako bi povećao broj dolaznih mobilnosti. Također, mnogi KA171 sporazumi definišu znatno veću odlaznu mobilnost u odnosu na dolaznu, s omjerom koji često iznosi 4:1 u

korist odlaznih mobilnosti. To znači da na jednog studenta koji dolazi na naš univerzitet, četiri naša studenta odlaze u inostranstvo. Ovakav omjer naglašava potrebu za daljim ulaganjima u privlačenje stranih studenata i stvaranje uravnoteženije mobilnosti.

Promocija i implementacija Erasmus+ KA171 međunarodne mobilnosti

- **Osiguranje sprovođenja Erasmus+ KA171 projekta:** Služba je intenzivno radila na osiguravanju uspješne implementacije Erasmus+ KA171 projekta međunarodne kreditne mobilnosti studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja, kao jednog od najpopularnijih programa na Univerzitetu u Sarajevu:
  - Pružila potrebne informacije inostranim partnerima zainteresovanim za sklapanje ovih sporazuma u okviru Erasmus+ programa (strategija, internacionalizacija, uticaj, transparentnost) kao i ostale relevantne informacije oko organizacije konkursa i izbora učesnika u mobilnosti,
  - Proveden je transparentan proces objave konkursa, selekcije i nominacije učesnika.
  - Pružena je kontinuirana podrška učesnicima mobilnosti u svim fazama njihovog učešća (prije, tokom i nakon mobilnosti).
- **Objavljivanje poziva i evidentiranje prijava:** Nakon što je Evropska komisija otvorila pozive za dostavljanje prijava za međunarodne projekte, Služba je:
  - Promovisala poziv putem službenih kanala komunikacije, uključujući organizaciju informativnih sesija uživo i online s ciljem motivacije i uključivanja većeg broja učesnika.
  - Služba za međunarodnu saradnju je zaprimila, obradila, evidentirala i izvijestila Senat Univerziteta u Sarajevu o ukupno **48 prijava** za Erasmus+ poziv (2024). Prijave su raspoređene na sljedeće kategorije:
    - 28 prijava za kreditnu mobilnost,
    - 10 prijava za projekte izgradnje kapaciteta (*Capacity Building*),
    - 4 prijave za strateška partnerstva,
    - 2 prijave za projekte iz oblasti sporta,
    - po 1 prijava za:
      - Virtual Exchanges,
      - Erasmus Mundus Joint Master Degrees,
      - Vocational Education and Training (VET),
      - Alijansa za obrazovanje i preduzetništvo
- **Kreiranje vodiča i projektnih prijava:** Posebna pažnja bila je usmjerena na:
  - Redovno ažuriranje Uputstva za prijavu kroz Erasmus+ poziv, koje sadrži ključne informacije o opisu institucije, strategijama, transparentnom učešću u mobilnosti, digitalizaciji, eko-pristupu, inkluziji osoba s invaliditetom i drugim relevantnim aspektima.
  - Pribavljanje relevantnih informacija i pripremu kvalitetnih projektnih prijava za realizaciju zajedničkih obrazovnih i istraživačkih inicijativa.

- Dobijanjem Erasmus povelje za visoko obrazovanje u 2023. godini, naša zemlja je dobila pravo učešća u još nekim pod-aktivnostima Erasmus+ programa, kao što je *Blended Intensive Programme* – BIP, koji omogućava učešće našim studentima i osoblju, ali samo u odlaznoj mobilnosti. U ovoj fazi, još nismo u mogućnosti samostalno prijavljivati niti biti domaćini za BIP projekte, ali je omogućen pristup odlaznim *short-term* mobilnostima i za studente i osoblje (odnosno u statusu *sending institution only*) koje su nekad više motivisani za mobilnost ukoliko je kraća i „utiče“ puno na svakodnevne aktivnosti na matičnoj članici UNSA. S tim u vezi, Služba je kreirala vodič o učešću UNSA u okviru BIP projekata kako bi informisala naše studente i osoblje, s obzirom da smo često kontaktirani sa upitima o učešću. Mnogi naši studenti su dosad iskoristili mogućnost odlaska na kraće mobilnosti u okviru različitih BIP projekata.
- *Top-up opcija* u okviru Erasmus+ mobilnosti omogućava dodatnu finansijsku podršku studentima s posebnim statusom (slabiji ekonomski status, zdravstveni problemi, socijalno ugrožene grupe). Naša Služba je kreirala Vodič i kriterije analizirajući prakse partnerskih institucija, čime je osigurana transparentnost i inkluzivnost u procesu. Uz jasne kriterije i jednostavnu prijavu, studenti s posebnim potrebama mogu dobiti dodatna sredstva od strane institucije domaćina, što smanjuje finansijske prepreke i omogućava ravnopravniji pristup mobilnosti. Rezultat je veći broj uključenih studenata iz ranjivih kategorija u toku 2024. godine, doprinosivši inkluzivnosti i jednakim prilikama u obrazovanju.
- **Monitoring projekata međunarodne mobilnosti:** Služba je provela detaljan monitoring projekata međunarodne mobilnosti kako bi osigurala njihovu uspješnu implementaciju i održivost.
  - Redovno su se pratili postignuti rezultati kroz izvještavanje i evaluaciju (Služba često ispunjava upitnike koje dobijemo od EACEA-e, nacionalnog Erasmus ureda, te partnerskih institucija u kojem ocjenjujemo implementaciju projekta, kao i eventualne izazove i poteškoće sa kojima se susrećemo).
  - Identifikovani su izazovi i predložene mjere za poboljšanje budućih aktivnosti:
    - Bolja i konstantna komunikacija inostranih službi/ureda za međunarodnu saradnju sa dolaznim studentima i osobljem
    - Obezbeđenje informacija o dostupnom smještaju studenta prije nego odu na mobilnost
  - Kroz posebne radionice tokom naših međunarodnih sedmica (*Staff Week*), obrađivali smo procese i izazove s kojima se susrećemo u implementaciji Erasmus+ programa. Na taj način smo zajednički pronalazili rješenja, upoređivali iskustva i donosili strateške zaključke koji doprinose lakšoj i efikasnijoj realizaciji mobilnosti.
- **Tranzicija u okviru Erasmus+ programa:** Evropska komisija je inicirala proces uključivanja Bosne i Hercegovine kao punopravnog člana Erasmus+ programske strukture,

što podrazumijeva prelazak iz statusa "partnerske zemlje" u "zemlju programa". U očekivanju zvaničnog poziva od Nacionalnog Erasmus+ ureda i nacionalnih struktura naše zemlje za pokretanje ovog procesa, Služba je provela niz aktivnosti pripremanja našeg univerziteta za tranziciju:

- **Prilagodavanje administrativnih i strateških procesa**
  - Intenzivno se radilo na digitalizaciji procesa gdje je to moguće, uključujući ispunjavanje upitnika i analiziranje trenutnog stanja.
  - U okviru EUPeace alijanse aktivno se radi na kreiranju globalnog digitaliziranog kampusa i analizi mogućnosti za mobilnosti.
- **Izazovi tranzicije**
  - Identifikovani su izazovi u usklađivanju zakonskih procedura, posebno u vezi sa:
    - Usklađivanja EU i domaće legislative kad su u pitanju isplate odnosno iznosi stipendija,
    - Implementacijom digitalnih potpisa,
    - Procedurama za studentske vize,
    - Ponudom programa na engleskom jeziku.

Programska struktura CEEPUS

Univerzitet u Sarajevu aktivno učestvuje u **CEEPUS programu** (Central European Exchange Program for University Studies), koji predstavlja važan mehanizam za regionalnu saradnju i razmjenu unutar zemalja Centralne i Istočne Evrope. Kroz ovaj program, UNSA omogućava studentima i akademskom osoblju priliku za mobilnost unutar akademskih mreža koje pokrivaju širok spektar naučnih disciplina. Ovaj program se provodi i administrira na nivou članica UNSA gdje su imenovani koordinatori za pojedine mreže kroz koje se vrši mobilnost.

Naša Služba doprinosi sljedećim aktivnostima implementacije CEEPUS programa:

- *Omogućavanje izrade i pripreme glavnog CEEPUS sporazuma:* Služba je učestvovala u pripremi i finalizaciji glavnog sporazuma koji definiše okvire saradnje unutar CEEPUS mreža na našem univerzitetu. Proces uključuje prikupljanje potrebnih podataka od članica UNSA i partnerskih institucija, usklađivanje ciljeva sa strateškim prioritetima Univerziteta, te komunikaciju s nacionalnim CEEPUS uredom radi pravovremenog odobravanja i sprovođenja sporazuma.
- *Evidentiranje i administriranje prijave CEEPUS mreža:* Služba takođe pruža podršku akademskom osoblju pri iniciranju i održavanju mreža, čime se osigurava kontinuirana saradnja sa partnerima. Na osnovu Uputstva o pristupanju CEEPUS mreži kojeg je definisala naša Služba, svi potencijalni koordinatori mogu na transparentan i učinkovit način dobiti potrebnu administrativnu podršku u pripremanju dokumentacije za prijavu. U toku otvorenog konkursa za prijavu, potrebno je obezbijediti potpise rektora na prijavu, te

je naša Služba evidentirala i administrirala **21** prijavu za poziv u 2024. godini te **53** projektna prijedloga za poziv otvoren u periodu 30.09.2024 – 15. 12. 2024. koji će se implementirati u 2025. godini.

- *Koordinacija mobilnosti i izvještavanje:* CEEPUS koordinatori na članicama UNSA upravljaju kompletnim procesom mobilnosti, od prijema i odobravanja aplikacija studenata i osoblja do pružanja tehničke i administrativne podrške tokom njihove razmjene. To uključuje organizaciju neophodnih logističkih detalja, kao što su dolazak, smještaj i upis. Pored toga, Služba redovno prikuplja i analizira povratne informacije učesnika kako bi osigurala kvalitet mobilnosti. Izvještavanje o realizovanim aktivnostima prema nacionalnom CEEPUS uredu i partnerskim institucijama ključni je dio rada Službe, osiguravajući transparentnost i uspješnu implementaciju programa. U toku 2024. godine, implementirano je **146** međunarodnih mobilnosti u okviru ovog programa.

CEEPUS	Dolazna mobilnost	Odlazna mobilnost
Student	20	85
Nastavno osoblje	18	22
Nenastavno osoblje	1	0
Ukupno	39	107

Međunarodni sporazumi

Međunarodni sporazumi visokoobrazovnih institucija predstavljaju formalne dokumente koji definišu saradnju između dvije ili više visokoškolskih institucija iz različitih zemalja. Ovi sporazumi su osnova za razvoj akademske i istraživačke saradnje, razmjenu znanja, mobilnost studenata i osoblja, te realizaciju zajedničkih projekata. Služba administrira ključne elemente međunarodnih sporazuma kao što je definisanje oblasti saradnje, vrste međunarodnih sporazuma, ciljeve kao i proces sklapanja/potpisivanja sporazuma.

- *Novi sporazumi ili produženje sporazuma:* u toku 2024. godine Služba je administrirala i evidentirala potpisivanje sljedećih sporazuma sa našim univerzitetom:
  - *Univerzitet u Tirani, Albanija (trajanje – neodređeno)*
  - *Institut za tehnologiju u Pekingu, Kina (trajanje – do 2029. godine)*
  - *Univerzitet Sv. Josip u Bejrutu, Liban (trajanje – do 2029. godine)*
  - *Alma Mater Euroaea Maribor, Slovenija (trajanje – neodređeno)*
  - *Univerzitet u Kragujevcu, Srbija (trajanje – neodređeno)*
  - *Univerzitet umetnosti u Beogradu, Srbija (trajanje – neodređeno)*
  - *Univerzitet za prirodne nauke u Norveškoj (produženje za 5+5 godine)*
- *Odlukom Senata UNSA* omogućeno je potpisivanje sporazuma na nivou članica UNSA ukoliko je predmet sporazuma specifično vezan za rad i program te članice. Tokom 2024. godine, sklopljeno je **90** takvih sporazuma, pri čemu su administraciju vodili prodekani, koordinatori i saradnici za međunarodnu saradnju dotičnih članica UNSA.

- *Mapiranje postojećih sporazuma:* u toku 2024. godini nastavljen je proces mapiranja međunarodnih sporazuma našeg univerziteta. Sveobuhvatno mapiranje važećih međunarodnih sporazuma osigurava uvid u postojeću saradnju i identifikaciju oblasti za unapređenje. Svi aktivni sporazumi su digitalizirani i predstavljeni na oficijelnoj web stranici univerziteta dostupni javnosti, kreira se i fizička karta, dok se u posebnom online alatu vodi evidencija svih dosadašnjih potpisanih međunarodnih sporazuma počev od prvog 1965. godine.

Međunarodna članstva i mreže

Članstvo u međunarodnim mrežama, asocijacijama i organizacijama omogućava visokoobrazovnim institucijama da postanu dio globalne akademske zajednice i aktivno učestvuju u oblikovanju međunarodnog obrazovnog i istraživačkog prostora. Kroz članstvo, univerziteti mogu razmjenjivati znanja, učiti iz najboljih praksi, razvijati nove saradnje i doprinijeti rješavanju globalnih izazova. Univerzitet u Sarajevu aktivno učestvuje u radu brojnih međunarodnih mreža i asocijacija, što doprinosi njegovoj prepoznatljivosti, umreženosti, jačanju akademskih kapaciteta.

- *Postojeće mreže koje administrira naša Služba:*
  - Evropska asocijacija univerziteta – EUA
  - Dunavska rektorska konferencija – DRC
  - Euro-mediteranski univerzitet – EMUNI
  - Mreža univerziteta Jadransko-jonske regije – UniAdrion
  - Univerziteti povezani Jadranskim morem – ALUm
  - Konzorcij univerziteta Afrike i Mediterana – C.U.A.M.
  - Agencija frankofonih univerziteta – AUF
  - Rektorska konferencija Alpen – Adria – AARC
  - BUA – Balkanska asocijacija Univerziteta
  - UNICA – Mreža univerziteta iz glavnih gradova Evrope
  - Inter-univerzitetska mreža Dubrovnik (IUC Dubrovnik)
  - Santander grupa evropskih univerziteta (Sgroup)
- *Finansiranje članstva u mrežama:* obzirom da članstvo u mnogim mrežama iziskuje materijalne troškove za Univerzitet u Sarajevu, u planu je da se sprovede detaljna kritička analiza procjene troškova i korsi o opravdanosti daljnjeg članstva u pojedinim mrežama. Služba je i u toku 2024. godine konkurisala kod Ministarstva visokog obrazovanja Kantona Sarajevo za sufinansiranje članstva u asocijacijama. Svaka aktivna mreža je kreirana kao poseban projekat gdje su adekvatno predstavljene aktivnosti i obrazloženi razlozi apliciranja za članstvo u datoj mreži, te poslana kao prijava prema pomenutom Ministarstvu.

Mreža	Budžet za godišnju članarinu (na nivou cijelog univerziteta)	Odobreni iznos za sufiransiranje članstva od strane Ministarstva visokog obrazovanja KS u 2024. godini
Evropska asocijacija univerziteta – EUA	7.531,90 KM	3.500,00 KM
Dunavska rektorska konferencija – DRC	977,91 KM	450,00 KM
Euro-mediteranski univerzitet – EMUNI	0,00 KM	0,00 KM
Mreža univerziteta Jadransko-jonske regije – UniAdrion	293,37 KM	154,00 KM
Univerziteti povezani Jadranskim morem – ALUm	0,00 KM	0,00 KM
Konzorcij univerziteta Afrike i Mediterana – C.U.A.M.	0,00 KM	0,00 KM
Agencija frankofonih univerziteta – AUF	2.542,58 KM	2.500,00 KM
Rektorska konferencija Alpen – Adria – AARC	586,75 KM	250,00 KM
BUA – Balkanska asocijacija Univerziteta	0,00 KM	0,00 KM
UNICA – Mreža univerziteta iz glavnih gradova Evrope	12.673,77 KM	5.000,00 KM
Inter-univerzitetska mreža Dubrovnik (IUC Dubrovnik)	977,91 KM	450,00 KM
Santander grupa evropskih univerziteta (Sgroup)	6.864,96 KM	3.300,00 KM
Ukupno:	33.000,00 KM	15.604,00 KM

Rimski međunarodni seminar – Prof. dr. Massimo Caneva

Tokom 2024. godine, Univerzitet u Sarajevu je nastavio uspješnu saradnju s Rimskim međunarodnim seminarom i Evropskom asocijacijom međunarodnih studija (AESI), čiji je direktor i predsjednik Prof. dr. Massimo Maria Caneva. Ova saradnja, koja traje više od dvije decenije, značajno doprinosi međunarodnom ugledu našeg univerziteta i promovisanju inicijativa za mir i evropske integracije. Prof. dr. Caneva, uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Italije, Ujedinjenih nacija i italijanskih univerziteta (La Sapienza Univerzitet u Rimu, Univerzitet TRE u Rimu), omogućio je predstavljanje našeg univerziteta na brojnim međunarodnim inicijativama, uključujući: magistarski program "Upravljanje državom i humanitarni poslovi" te četiri susreta rektora Jugoistočne Evrope. Njegova orijentacija ka uspostavljanju boljeg društva, rješavanju konflikata i promovisanju uloge univerziteta u izgradnji mira ostaje ključna za našu saradnju. U toku 2024. godine, Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu je osigurala organizaciju poziva za studente našeg univerziteta da učestvuju u programu Međunarodnog seminara u Rimu, koji se fokusira na globalni mir i evropske integracije Zapadnog Balkana, te koordinaciju odabira i organizacije putovanja nekoliko studenata koji su predstavljali Univerzitet u Sarajevu na ovom prestižnom događaju. Ovaj seminar pruža studentima jedinstvenu priliku da steknu znanje o evropskim integracijama, međunarodnim odnosima i rješavanju konflikata, dok istovremeno promovise naš univerzitet na globalnoj sceni.

Evropska alijansa EUPeace

Univerzitet u Sarajevu je tokom 2023. godine postao dio Evropske univerzitetske inicijative pod nazivom EUPeace (European University for Peace, Justice, and Inclusive Societies) godine. EUPeace alijansa/mreža je posebno fokusirana na povećanju efekata internacionalizacije pod prefiksom njegovanja mirnog, pravednog i inkluzivnog evropskog društva, na različitim nivoima. Na ovaj način, naš univerzitet nastavlja dugogodišnju tradiciju međuuniverzitetske saradnje za razvoj kulture dijaloga i promocije mira. EUPeace alijansu čini devet evropskih univerziteta:

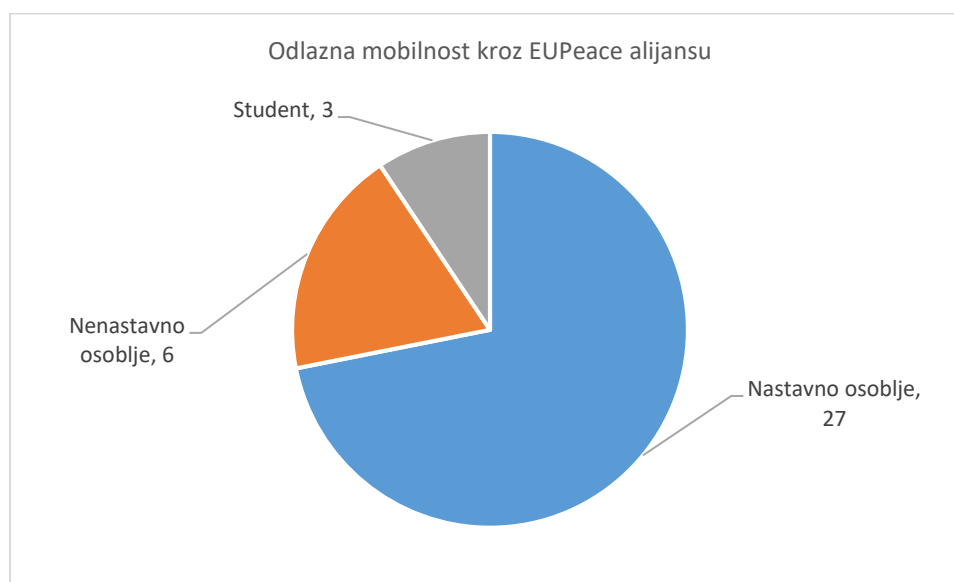
1. Univerzitet u Marburgu (Njemačka) - koordinator,
2. Comillas Ponteficia Univerzitet u Madridu (Španija),
3. Çukurova Univerzitet u Adani (Turska),
4. Univerzitet u Giessenu (Njemačka),
5. Univerzitet u Calabriji (Italija),
6. Univerzitet u Limogesu (Francuska),
7. Sveučilište u Mostaru (BiH),
8. Univerzitet u Sarajevu (BiH),
9. Univerzitet Zapadne Bohemije u Pilzenu (Češka Republika)

Projekat EUPeace je podijeljen u nekoliko radnih paketa u kojima učestvuje nastavno i nenastavno/administrativno osoblje našeg univerziteta u skladu sa iskazanim potrebama ili radnim opisom. Naša Služba koordinira i učestvuje u programskom paketu WP4 – mobilnost skupa sa članovima tima imenovanim od strane Upravnog odbora, a prorektor za međunarodnu saradnju i u programskom paketu WP1 – Projektni menadžment (kao akademski koordinator), koordinacija,

upravljanje i monitoring kvaliteta EUPeace projektom. Služba aktivno učestvuje u implementaciji EUPeace projekta, realizujući različite zadatke koji doprinose ostvarenju ciljeva projekta i unapređenju mobilnosti.

- *Održavanje i prisustvovanje mjesečnim sastancima radnog paketa 4:* Služba redovno prisustvuje mjesečnim sastancima sa predstavnicima radnog paketa 4 svih učesnika projekta. Na ovim sastancima definišu se projektni ciljevi, podnose izvještaji o realizovanim aktivnostima i donose zajedničke odluke o narednim koracima. Aktivno učešće na ovim sastancima osigurava usklađenost aktivnosti s projektom i omogućava rješavanje izazova u realnom vremenu.
- *Iniciranje komunikacije između predstavnika i učesnika svih radnih paketa na UNSA:* Služba igra ključnu ulogu u koordinaciji među različitim radnim paketima projekta. Kroz iniciranje komunikacije i organizaciju zajedničkih sastanaka, olakšava se razmjena ideja i planiranje zajedničkih aktivnosti kao što je izrada kataloga predmeta, međunarodne mobilnosti, a što doprinosi efikasnom radu svih učesnika na postizanju ciljeva projekta.
- *Koordinacija pod-grupe "Increasing Mobility Circulation":* Kao koordinator pod-grupe "Increasing Mobility Circulation," Služba je započela analizu trenutne situaciju mobilnosti unutar projekta i identifikuje ključne izazove. Fokus je na povećanju broja mobilnosti i poboljšanju kvaliteta razmjena među partnerskim institucijama, a kroz različite oblike mobilnosti (fizička, virtuelna, hibridna). U narednom periodu Služba treba definisati mogućnosti našeg Univerziteta kao domaćinu različitim vrstama mobilnosti.
- *Evidentiranje odlaznih mobilnosti:* Služba vodi evidenciju svih dolaznih i odlaznih mobilnosti kroz EUPeace projekat. To uključuje prikupljanje podataka o mobilnostima na partnerske institucije, ažuriranje tabele u okviru WP4 i osigurava da su svi podaci precizni i dostupni za potrebe izvještavanja i planiranja. Kroz EUPeace alijansu implementirano je ukupno **62** mobilnosti, od čega dolaznih **26** i odlaznih **36** mobilnosti. Kroz dolaznu mobilnost smo imali samo nastavno osoblje. Odlazna mobilnost uključuje više kategorija.

- *Kreiranje promotivnih materijala:* U cilju promocije mobilnosti, Služba je kreirala više promotivnih materijala, u štampi (cekeri, blokovi, olovke) kao i digitalizirani promo materijal (*online razglednice* koji ističu iskustva učesnika mobilnosti sa Univerziteta u Sarajevu).
- *Učešće na međunarodnim dešavanjima:* Služba je učestvovala u međunarodnim događajima poput Noći istraživača (27.09.2024.), Sajma stipendija (23.10.2024.), EAIE međunarodnog sajma (17-20.09.2024. u Tuluzu, Francuska) i Staff Week-a (naša dva, kao i mnogi drugi organizovani na partnerskim institucijama), staff week za radnu grupu 4 organizovanom na Phillips univerzitetu u Marburgu (07-11.10.2024.), a u cilju aktivnog promovisanja EUPeace program, prezentovanja uspjeha Univerziteta u Sarajevu i doprinosi vidljivosti projekta na globalnom nivou.
- *Rad na izradi digitalnog kampusa:* Kao dio ciljeva projekta, Služba aktivno doprinosi razvoju digitalnog kampusa. Ovo uključuje analizu trenutnih kapaciteta Univerziteta i identifikaciju prilika za unapređenje digitalne infrastrukture u skladu s potrebama projekta. Prepoznajući važnost IT stručnjaka, Služba je uključila i kolege i kolegice sa UTIC-a da budu dio radne grupe 4 i time doprinesu aktivnostima digitalizacije.
- *Razvoj portala za mobilnost:* Služba je učestvovala u izradi portala za mobilnost koji će studentima omogućiti lakši pristup informacijama o dostupnim mobilnostima, predmetima i planiranju studijskih programa u okviru ovog projekta. Portal je osmišljen kao alat koji povećava transparentnost i olakšava proces prijave za mobilnosti.

Međunarodni događaji i organizacijske aktivnosti s međunarodnim karakterom

Univerzitet u Sarajevu kontinuirano jača svoju međunarodnu vidljivost i akademsku saradnju kroz organizaciju različitih međunarodnih događaja. Tokom proteklog perioda, UNSA je organizovao ukupno **244** međunarodna događaja, uključujući konferencije, seminare, radionice, forume, akademske skupove i druge oblike naučnih i stručnih susreta (od toga je 16 bilo organizovano online). Ovi događaji su okupili stručnjake, istraživače, nastavno i nenastavno osoblje i studente iz različitih dijelova svijeta, omogućavajući razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi. Kroz ove aktivnosti, UNSA aktivno doprinosi međunarodnoj akademskoj zajednici i unapređenju kvaliteta obrazovanja i istraživanja.

11. i 12. Staff Week

Sedmica obuke za osoblje (popularnije Staff week) je petodnevni događaj kojeg organizuje naša Služba, a koji uključuje seminare, radionice, prezentacije te aktivno učešće domaćih eksperata ali i međunarodnih partnera. Pored toga, to je osmišljen i struktuiran program s fokusom na procese internacionalizacije univerziteta koji uključuje društvene i kulturne aktivnosti. Ovo je posebno prilika za predstavljanje i umrežavanje partnera, nastavnog osoblja, studenata i službenika ureda za međunarodnu saradnju. Tokom 2024. godine, Služba je organizovala dvije međunarodne sedmice (staff week):

- Jedanaesti *Staff week*: 01-05.07.2024. godine
- Dvanaesti *Staff week*: 21-25.10.2024. godine

Naša Služba je ugostila **42** na jedanaestom i **21** učesnika na dvanaestom *staff weeku*. Sedmica obuke (Staff Week) nudi brojne prezentacije, seminare i radionice, omogućavajući umrežavanje i razmjenu dobrih praksi. Ovaj događaj predstavlja i odličnu priliku za promociju Sarajeva i Bosne i Hercegovine, kao i jačanje pozicije Univerziteta u Sarajevu kao ozbiljnog partnera za međunarodne projekte. Detaljnije o ovim sedmicama dostupno je na linku: <https://www.unsa.ba/istrazivanje-i-saradnja/medunarodna-saradnja/sedmica-obuke-osoblja-staff-week>. Pored međunarodnih sedmica organizovanih od strane naše službe, Univerzitet u Sarajevu je bio domaćin i još 3 međunarodne sedmice organizovane od strane prodekana, koordinatora i saradnika na sljedećim članicama UNSA:

- International Teaching Staff Week: 13-17.05.2024. – Ekonomski fakultet
- International Social Sciences Week: 13-17.05.2024. – Fakultet političkih nauka
- International Erasmus Sport Staff Week: 17-21.06.2024. – Fakultet sporta i tjelesnog odgoja

14. Sajam stipendija – UNSA Study Expo

Služba je uspješan organizator sajma stipendija – UNSA Study Expo – jedinstvene manifestacije ove vrste u Bosni i Hercegovini čiji je cilj da okupi sve institucije koje dodjeljuju i/ili administriraju stipendije ili dodjeljuju druge vrste finansijske podrške za studiranje u BiH i inostranstvu, te da im se omogući da predstavljaju svoje programe stipendiranja i finansijske podrške i daju priliku bh. studentima da sve informacije o mogućnostima studiranja u inostranstvu dobiju na jednom mjestu. Sajam stipendija se održava od 2010. godine, a od 2017. godine postao je dio agende Međunarodne sedmica obuke osoblja (Staff week) koja se održava u drugoj polovini godine. Ovaj, 14. sajam stipendija je organizovan 23.10.2024. godine, a u saradnji s Ambasadom Republike Francuske, Francuskim institutom i Campus France. Sajam je okupio predstavnike univerziteta iz različitih zemalja, ambasade, te vladine i nevladine organizacije, nudeći posjetiteljima priliku da se upoznaju s mogućnostima studiranja, razmjene, prakse i stručnog usavršavanja. Naša Služba omogućuje jedinstven i masovan susret našeg univerziteta s predstavništvima međunarodnih vlada i organizacija, stvarajući platformu za umrežavanje, saradnju i razmjenu iskustava. Na četrnaestom Sajmu stipendija predstavilo se **49** izlagača iz 12 zemalja:

1. AIESEC, BiH
2. Ambasada Češke Republike u BiH
3. Ambasada Grčke u BiH
4. Ambasada Italije u BiH
5. Marche Univerzitet u Ankoni, Italija
6. Ca' Foscari Univerzitet u Veneciji, Italija
7. Rondine Cittadella della Pace, Italija
8. Univerzitet u Camerinu, Italija
9. Univerzitet u Trstu, Italija

10. Univerzitet u Urbinu, Italija
11. Ambasada Japana u BiH
12. Ambasada Mađarske u BiH
13. Ambasada Republike Francuske u BiH, Francuski institut i Campus France
14. Centrale Lyon – ENISE - National School of Engineers of Saint-Étienne, Francuska
15. Centrale Nantes - Engineering school, Francuska
16. ISC Paris business school (ESC ISC Paris), Francuska
17. Y schools, Francuska
18. Univerzitet u Poitiersu, Francuska
19. Univerzitet Limoges, Francuska
20. Univerzitet Bordeaux Montaigne
21. Univerzitet Bretagne Sud
22. Sciences Po, Francuska
23. Univerzitet Artois, Francuska
24. Ambasada Republike Türkiye u BiH
25. Koç Univerzitet, Turska
26. BH Asocijacija Alumnija Turske - TUMED, Turska
27. Ambasada SAD u BiH
28. US alumni asocijacija u BiH
29. NYU Abu Dhabi, UAE
30. OeAD / Study in Austria
31. Webster Vienna Private University, Austrija
32. Univerzitet u Grazu, Austrija
33. Aalen Univerzitet, Njemačka
34. Freie Universität Berlin, Njemačka
35. Friedrich-Alexander Univerzitet u Erlangen-Nürnbergu, Njemačka
36. Philipps Univerzitet u Marburgu, Njemačka
37. Humanity in Action BiH
38. Inkubator društvenih inovacija “Munja”/ Hocu.ba, BiH
39. Nacionalna Erasmus+ kancelarija u BiH
40. Univerzitet u Ljubljani, Slovenija
41. Univerzitet u Mariboru, Slovenija
42. Univerzitet u Novoj Gorici, Slovenija
43. Univerzitet u Primorskoj, Slovenija
44. Univerzitet u Novom Mestu, Slovenija
45. Univerzitet Nova, Slovenija
46. BRAVO, BiH
47. Univerzitet u Sarajevu - Erasmus+, BiH
48. Erasmus Mundus Asocijacija
49. Fondacija Konrad Adenauer, BiH

Učešće i promocija kroz Erasmus Days

Erasmus Days su međunarodna manifestacija koja se održava svake godine u oktobru, s ciljem promocije Erasmus+ programa i njegovih postignuća. Tokom ovih dana, institucije, organizacije i pojedinci koji su uključeni u Erasmus+ program širom svijeta organizuju različite aktivnosti kako bi podijelili svoja iskustva, priče o mobilnosti i projekte realizovane kroz ovaj program. Naša Služba svake godine učestvuje u promociji Erasmus days, kroz organizovanje različitih informativnih sesija ili učešćem u sličnim. Služba je ovu manifestaciju prepoznala kao priliku za jačanje svijesti o mogućnostima koje Erasmus+ pruža u obrazovanju, obuci, omladinskim aktivnostima i sportu, usmjerenim prema našim studentima, nastavnom i nenastavnom/administrativnom osoblju.

Učešće u zimskim/ljetnim školama

Univerzitet u Sarajevu aktivno učestvuje u organizaciji i realizaciji zimskih i ljetnih škola, pružajući studentima i univerzitetskom osoblju priliku za dodatno obrazovanje, istraživanje i međunarodnu saradnju. Tokom proteklog perioda, UNSA je organizovao ili učestvovao u ukupno **34** zimske i ljetne škole, pokrivajući širok spektar akademskih disciplina. Ove škole su obuhvatale tematske programe iz društvenih i humanističkih nauka, tehničkih i prirodnih nauka, umjetnosti, medicine i drugih oblasti, te su uključivale učešće studenata i predavača iz različitih zemalja. Cilj ovih programa bio je podsticanje međunarodne mobilnosti, interdisciplinarnе saradnje i razmjene znanja među studentima i akademskim osobljem, kao i jačanje prepoznatljivosti UNSA na međunarodnom nivou.

Učešće Službe za međunarodnu saradnju na EAIE konferenciji u Toulouseu, Francuska

Pozivom Evropske komisije, Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu imala je priliku učestvovati na **34. godišnjoj konferenciji i sajmu Evropske Asocijacije za međunarodno obrazovanje (EAIE)**, koja se održala od 17. do 20. septembra 2024. godine u Toulouseu, Francuska. Ovo učešće predstavljalo je značajnu priliku za promociju našeg univerziteta na međunarodnom nivou, jačanje postojećih partnerstava i uspostavljanje novih kontakata za buduću saradnju. Konferencija je okupila više od **6.500 učesnika** i preko **200 izložbenih štandova** visokoobrazovnih institucija iz cijelog svijeta. Univerzitet u Sarajevu iskoristio je ovu priliku da promoviše svoje akademske programe i inicijative, te da se predstavi kao pouzdan partner za međunarodnu saradnju.

- **Promotivni materijali i umrežavanje:** Kako bi se prilagodila modernim trendovima i izbjegla preopterećenost štampanim promotivnim materijalom, Služba je kreirala **digitalni promotivni materijal** sa informacijama o našem univerzitetu. Ovaj materijal bio je dostupan svim zainteresovanim učesnicima u elektronskoj formi putem QR koda u obliku „boarding pass-a“. Na ovaj način, učesnici su mogli:
  - Dobiti detaljne informacije o Univerzitetu u Sarajevu,
  - Pregledati ponudu programa i mogućnosti saradnje,
  - Direktno kontaktirati nadležne osobe u slučaju interesovanja za saradnju.

- **Prikupljanje upita i interesa za saradnju:** Svim prodekanima Univerziteta u Sarajevu poslani su informacija i anketa, s ciljem identifikacije njihovih interesa i specifičnih upita za potencijalnu saradnju. Ovi prikupljeni podaci prezentirani su tokom sajma inostranim visokoobrazovnim institucijama, što je rezultiralo iniciranjem novih kontakata i pregovorima o budućim partnerstvima.
- **Rezultati učešća:** Tokom konferencije, Služba je:
  - Promovisala Univerzitet u Sarajevu kao važan dio akademske mreže u regionu i šire,
  - Uspostavila nove kontakte i identifikovala mogućnosti za partnerstva kroz različite programe i mreže,
  - Dodatno unaprijedila međunarodnu vidljivost univerziteta kroz savremeni pristup promociji.
- **Promocija EUPeace alijanse:** Tokom konferencije, Služba je posebno promovisala aktivnosti i ciljeve **EUniPeace alijanse**, uključujući:
  - Ideju stvaranja globalnog digitalnog kampusa,
  - Jačanje saradnje među evropskim univerzitetima u oblasti održivog razvoja, inkluzije i digitalizacije,
  - Mogućnosti za mobilnost i razmjenu u okviru alijanse.

Učešće na EAIE konferenciji u Toulouseu pružilo je našoj Službi izuzetnu priliku za prezentaciju Univerziteta u Sarajevu, uspostavljanje vrijednih kontakata i unapređenje internacionalizacije. Aktivnosti poput promocije EUPeace alijanse i pregovora o saradnji sa brojnim institucijama postavile su čvrste temelje za buduće projekte i akademske inicijative.

Internacionalizacija kod kuće – usluga podrške UNSA domaćim i inostranim studentima i osoblju

Tokom 2024. godine, Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu realizovala je niz aktivnosti s ciljem promocije internacionalizacije, podrške studentima i osoblju, te jačanja međunarodne saradnje.

- **Welcome Day za međunarodne studente i osoblje:** Služba je organizovala **Dan dobrodošlice** za dolazne studente i osoblje dva puta godišnje (pred početak svakog semestra). Ova aktivnost pruža akademske, administrativne i praktične informacije kako bi se olakšao boravak studenata u našoj zemlji. Prilikom događaja, posebna pažnja posvećena je smanjenju stresa povezanog s različitim administrativnim sistemima, dok su nakon Dana dobrodošlice članice UNSA organizovale specifične orijentacijske sedmice za studente na njihovim fakultetima.
- **Organizacija Škole bosanskog jezika:** U saradnji s Filozofskim fakultetom, organizovana je **Škola bosanskog jezika** za inostrane studente. Program obuhvata:
  - Nastavu bosanskog jezika na početnom nivou,

- Predavanja o historiji, kulturi i tradiciji Bosne i Hercegovine. Studenti su na kraju programa ostvarili **2 ECTS-a**, dok su troškovi organizacije pokriveni kroz projektne prijave prema kantonalnom pozivu za sufinansiranje.
- **Kreiranje ponude predmeta na engleskom jeziku:** Univerzitet u Sarajevu od 2007. godine aktivno učestvuje u Erasmus (Mundus) programu, koji je uključivao očekivanje da se inostranim studentima ponude predmeti na engleskom jeziku. Međutim, regulisanje zakonskih procedura otvaranja programa na engleskom jeziku pokazalo se kao kompleksan proces. Kako bi se odgovorilo na potrebe inostranih studenata, još prije 2020. godine pokrenuta je inicijativa za uvođenje predmeta na "**English-friendly**" jeziku. Ovaj modalitet omogućava profesorima da nastave predavanja na lokalnom jeziku, dok su istovremeno spremni pružiti inostranim studentima:
  - Konsultacije,
  - Polaganje ispita,
  - Pristup literaturi i ostalu podršku na engleskom jeziku ili drugom jeziku koji oboje razumiju.

Zahvaljujući ovoj inicijativi, Univerzitet u Sarajevu pored 12 studijskih programa na engleskom jeziku trenutno nudi više od **300** predmeta dostupnih na engleskom ili "English-friendly" jeziku. Ovi predmeti se redovno ažuriraju, a njihov broj raste svake godine, što svjedoči o kontinuiranim naporima naše Službe da inicira kvalitetno obrazovanje i pristupnost za međunarodne studente, te motiviše članice u aktivnom učešću u procesu internacionalizacije programa (Arhitektonski fakultet ima u planu pokrenuti master studij na engleskom jeziku, Elektrotehnički fakultet je pokrenuo novi studijski program "Data Science and Artificial Intelligence" na engleskom jeziku).

- **Promocija volonterizma i traineeship programa:** Služba je igrala ključnu ulogu u promociji volonterizma i stručnih praksi, pružajući studentima priliku za profesionalni razvoj i interkulturalno iskustvo. Služba je redovno domaćin praktikantima iz evropskih zemalja kroz Erasmus+ program, koji kroz tromjesečni boravak pomažu radu naše službe i komuniciranju sa inostranim studentima. Aktivnosti uključuju:
  - Orijentacijske sesije **za strane studente**,
  - Povezivanje studenata **s odgovarajućim sektorima unutar univerziteta**,
  - Kontinuiranu podršku **studentima tokom njihovog angažmana**.
- **Jačanje alumni mreža studenata u mobilnosti:** Služba je intenzivno saradivala s organizacijama poput **ESN** (Erasmus Student Network) i **WBAA** (Western Balkans Alumni Association) kako bi promovisala mobilnost i podržala profesionalni razvoj studenata.
- **Balkan Connect platforma:** Služba je osnovala **Balkan Connect** Facebook grupu, koja služi kao platforma za povezivanje studenata sa Zapadnog Balkana uključenih u Erasmus+ mobilnosti. Ova platforma omogućava:
  - Razmjenu iskustava i savjeta među studentima regije Zapadnog Balkana,
  - Lakšu pripremu i realizaciju mobilnosti,

- Promovisanje regionalne saradnje i solidarnosti među studentima.

Digitalizacija

Kroz aktivnosti digitalizacije, Univerzitet u Sarajevu značajno unapređuje transparentnost, komunikaciju i dostupnost informacija, istovremeno jačajući svoju poziciju u međunarodnom obrazovnom prostoru. Ove inicijative omogućavaju efikasnije povezivanje s globalnim partnerima i pružaju kvalitetnu podršku studentima i osoblju u međunarodnim aktivnostima.

- *Redovno održavanje i ažuriranje web stranica:* Služba redovno održava i ažurira svoje zvanične web stranice, uključujući one koje se odnose na međunarodnu saradnju (www.unsa.ba, www.international.unsa.ba, www.international.unsa.ba/eng). Ove platforme pružaju studentima, nastavnom i nenastavnom/administrativnom osoblju, kao i domaćim i inostranim partnerima tačne i pravovremene informacije o mobilnostima, otvorenim pozivima, međunarodnim projektima i drugim relevantnim aktivnostima. Služba također ažurira i pod-stranicu Centra za podršku međunarodnim projektima (www.cir.unsa.ba) zbog nedostatka obučenog osoblja za web održavanje.
- *Aktivno upravljanje društvenim mrežama:* Služba koristi društvene mreže kao ključni alat za promociju svojih aktivnosti i komunikaciju s domaćom i međunarodnom akademskom zajednicom. Kroz platforme poput Facebooka, Instagrama i LinkedIna, redovno se objavljuju informacije o otvorenim konkursima, međunarodnim projektima, uspjesima studenata i osoblja, kao i događajima poput *Staff Week*-a i Sajma stipendija.

Izazovi i strateški planovi

- Neki od ključnih izazova u oblasti međunarodne saradnje na članicama UNSA odnose se na trenutni status Bosne i Hercegovine kao partnerske zemlje u okviru Erasmus+ programa, što rezultira budžetskim ograničenjima koja direktno utiču na realizaciju međunarodnih projekata. Iako aktivno radimo na povećanju međunarodne vidljivosti, još uvijek postoji nedovoljna prepoznatljivost našeg univerziteta i članica na globalnom nivou, što otežava uspostavljanje saradnje s vodećim svjetskim institucijama. Istovremeno činjenica da nismo programska već partnerska zemlja čini otežavajući faktor ograničavajući naše učešće u dostupnim programskim okvirima na aktivnosti dostupne ovim zemljama .
- Dodatni izazov predstavljaju birokratske prepreke koje značajno usporavaju procese međunarodne saradnje, naročito u administrativnim procedurama vezanim za mobilnost studenata. Iako studenti imaju pozitivna iskustva na članicama, spori administrativni procesi i kompleksne procedure, nemogućnost *online* upisa te dobijanje boravišnih dozvola često stvaraju poteškoće.
- U kontekstu Erasmus+ programa, UNSA primjenjuje model decentralizacije, u skladu s odlukom Senata. Sporazumi se mogu potpisivati na nivou pojedinačnih članica UNSA, naročito kada se odnose na specifična studijska područja koja nisu zastupljena na svim

univerzitetima (npr. umjetnost i sport). Ovaj pristup omogućava članicama veću fleksibilnost, ali ih istovremeno stavlja pred izazov pronalaženja vlastitih partnera i razvijanja individualnih sporazuma. Problem dodatno komplikuju ograničene kvote, nedostatak studijskih programa na engleskom jeziku i slični faktori koji otežavaju privlačenje stranih studenata. Dodatni problem su greške u evidentiranju sprovedenih mobilnosti.

- Specifičnosti pojedinih studijskih programa mogu ponekad predstavljati ograničenje, ali upravo te specifičnosti omogućavaju članicama da budu konkurentniji na stručnim skupovima, medicinskim, tehničkim te umjetničkim festivalima, te da nastavne i umjetničke produkcije uspješno promoviraju na profesionalnim događajima širom svijeta.
- Primjer dobre prakse predstavlja Ekonomski fakultet u Sarajevu, koji ima jasno definisanu strategiju internacionalizacije. Organizacija međunarodnih događaja, poput godišnjih radionica za planiranje aktivnosti fakulteta, omogućava redovno ažuriranje strategije i postavljanje konkretnih ciljeva u oblasti međunarodne saradnje. Međutim, administrativni i budžetski izazovi ostaju značajni, uključujući nedovoljna sredstva za putne troškove, organizaciju događaja i pokrivanje nepredviđenih troškova.
- Visine stipendija za pojedine EU zemlje predstavljaju još jedan problem, jer ne pokrivaju u potpunosti troškove života, što obeshrabruje studente da odaberu određene destinacije za mobilnost.
- Potrebno je dodatno raditi na razvoju i promociji programa na engleskom jeziku i "english-friendly" okruženja, kako bi UNSA postao atraktivniji za strane studente. Nastavno osoblje je svjesno važnosti ove strategije, ali nedostaju motivacijski mehanizmi, poput finansijskih poticaja, za razvijanje programa na engleskom jeziku.
- Kako bi se unaprijedila međunarodna saradnja, neophodno je jačanje administrativnih kapaciteta i obuka za koordinatore i administrativno osoblje. Ovo uključuje edukaciju o EU programima, administrativnim procedurama, pravnim i finansijskim aspektima, kao i korištenje digitalnih platformi poput EU portala za upravljanje projektima. Posebnu pažnju treba posvetiti specijalizovanim obukama za budžetiranje, pripremu izvještaja i transparentnost trošenja sredstava, što su ključni faktori za uspješnu implementaciju međunarodnih projekata.
- Pored toga, potrebno je ubrzati procedure ovjere pozivnih pisama za strane studente i profesore te osigurati redovne i pravovremene isplate stipendija, honorara i sredstava za projekte. Nedostatak administrativne podrške u procesu prijave na evropske projekte često prebacuje teret na nenastavno osoblje, što dodatno opterećuje njihov već složen raspored.

Svi navedeni izazovi zahtijevaju koordiniran pristup i dodatna ulaganja kako bi se osigurao održiv razvoj međunarodne saradnje. UNSA ima potencijal da ojača svoj međunarodni profil kroz strateške reforme, povećanje vidljivosti i unapređenje administrativnih kapaciteta, čime će osigurati kvalitetnu podršku studentima i osoblju te ostvariti trajne veze s prestižnim međunarodnim institucijama.